

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน 1-2

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร 3-7

- ปลาแรบอง

- ข้าวแตนสมุนไพร

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม 8-9

- กลุ่มทอผ้าไหม

1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม 10-11

- เกษตรผสมผสาน

1.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม 12-14

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลคอนจิม

ตราประจำองค์การบริหารส่วนตำบลคอนจิม

เมื่อประมาณ พ.ศ. 2314 ได้มีคนกลุ่มคนอพยพกลุ่มหนึ่ง นำโดย นายชน มั่นลา ซึ่งอพยพมาจากอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบเห็นทำเลที่เหมาะสมเป็นที่ราบกว้างเป็นเนินเตี้ยและอยู่ติดลำห้วยหนองเอียนเหมาะสมกับการตั้งบ้านเรือน จึงได้ตกลงใจตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณดังกล่าว โดยนายชน ได้แบ่งกลุ่มคนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 อยู่กับนายชน มั่นลา มีจำนวน 13 ครอบครัว กลุ่มที่สองได้พาไปตั้งบ้านเรือนที่บริเวณบ้านแวงใหญ่ ซึ่งมีหนองงูโบสถ์เป็นแหล่งน้ำกินน้ำใช้ และยังสามารถใช้น้ำจากลำห้วยหนองเอียนซึ่งห่างออกไปทางทิศตะวันออกประมาณ 1,500 เมตร เพื่อการเพาะปลูกได้ด้วย และกลุ่มที่สามนายชน มั่นลา ได้นำพาไปตั้งงานเรือนอยู่ที่บ้านดงบัง โดยอาศัยลำห้วยหนองเอียน หนองสรวง และหนองโนเป็นแหล่งน้ำกินน้ำใช้และใช้ในการเกษตร

ใน ปี ต่ อ ม า น นาย ช น มั่นลา ได้ชักชวนหมู่บ้านซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงและห่างไกลไปแจ้งที่อยู่เพื่อขอขึ้นทะเบียนกับอำเภอชนบท มณฑลอุดรธานี ขณะนั้นยังไม่ได้รวมหมู่บ้านเป็นตำบล เมื่อปี 2435 รัชกาลที่ 5 ได้โปรดเกล้าฯ ให้หมู่บ้านที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกันรวมตำบล และให้แต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ขึ้นปกครองดูแล เมื่อนายชน มั่นลา ทราบข่าวจึงได้รวมกลุ่มหมู่บ้านใกล้เคียงและที่อยู่ห่างไกลเสนอรวมกันเป็นตำบลโดยหมู่บ้านที่เข้าร่วมเห็นว่านายชน มั่นลา เป็นผู้อาวุโสและมีความสามารถ จึงพร้อมใจกันยกบ้านคอนจิมเป็นที่ตั้งของตำบล (ซึ่งเป็นพื้นที่เท่ากันกับพื้นที่อำเภอแวงใหญ่ในปัจจุบัน) โดยมีเขตติดต่อด้านทิศตะวันออกจดตำบลหัวทุ่ง ทิศตะวันตกจดลำน้ำชี ทิศเหนือจดลำห้วยบง และทิศใต้จดตำบลก้านเหลืองต่อมามีหมู่บ้านอยู่ในเขตปกครอง 13 หมู่บ้าน คือ บ้านคอนจิม หมู่ที่ 1 บ้านโนนทอง หมู่ที่ 2 บ้านโนนใหญ่ หมู่ที่ 3 บ้านใหม่นาเพียง หมู่ที่ 4 บ้านดอนหัน หมู่ที่ 5 บ้านแวงใหญ่ หมู่ที่ 6 บ้านดอนโจด หมู่ที่ 7 บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 8 บ้านกุดหมากเห็บ หมู่ที่ 9 บ้านหนองกระรอก หมู่ที่ 10 บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 11 บ้านหนองแดง หมู่ที่ 12 และบ้านดงบัง หมู่ที่ 13 ที่กำนันปกครองตามลำดับจนถึงปัจจุบัน คือ นายตั้งตาสิงห์ตร

ขุนคณินิมรระเซต(ก่อนปี พ.ศ. 2452) ทั้ง 2 คนพักอยู่บ้านเวงใหญ่ ขุนมังคานลักษ
ณ์ (2454-2465) พักอยู่บ้านคณินิม นายกว้าง ไพโรศรี (2465-
2479) พักอยู่บ้านดอนหัน นายเลียง (ดำรง) สารมะคุณ (2479-
2498) พักอยู่บ้านดงบัง นายขาว พรหมราชฤทธิ์ (2498-
2517) พักอยู่บ้านหนองกระรอก นายสมาน พงษากกลาง (2517-
2536) พักอยู่บ้านคณินิม นายสุพจน์ จันทาทุม (2536-
2544) พักอยู่บ้านโนนแก่น้อย และนายสมบัติ ชำกุล (2545 -
2551) พักอยู่บ้านคณินิม หมู่ 9 นายสุภาพ หลงแก (2551-ปัจจุบัน)
พักอยู่บ้านโนนแก่น้อย หมู่ที่ 8

ต่อมาปี พ.ศ. 2492 บ้านโนนทองขอแยกจากตำบลคณินิมไปตั้งเป็นตำบลโนน
ทอง ปีพ.ศ. 2511 บ้านใหม่ณาเพียงขอแยกเป็นตำบลใหม่ณาเพียง
และเมื่อปี พ.ศ. 2522 บ้านเวงใหญ่ขอแยกเป็นตำบลเวงใหญ่ปัจจุบันตำบลคณินิมมี
ข ต ตี ด ต์ อ
คือ ทิศเหนือจดตำบลใหม่ณาเพียง ทิศใต้จดตำบลใหม่ณาเพียง ทิศตะวันออกจดตำบลห
ว ที่ ง
อำเภอพล และทิศตะวันตก จดตำบลโนนสะอาดและตำบลวังแสง อำเภอชนบทมีหมู่บ้าน
ใน เขต ป ก ร อ ง จ ำ น ว น 9 หมู่บ้าน คือ บ้านคณินิม
หมู่ที่ 1 บ้านโนนใหญ่ หมู่ที่ 2 บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 3 บ้านดงบัง หมู่ที่ 4 บ้านป่าแดง
หมู่ที่ 5 บ้านดอนโจด หมู่ที่ 6 บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 7 บ้านโนนแก่น้อย
หมู่ที่ 8 บ้านคณินิมพัฒนา หมู่ที่ 9

ใ น พื้ น ที่ ต ำ บ ล ค อ น น อ น จิ ม
มีโบราณสถานสมัยอารยธรรมทวารวดี คือ วัดกู่แก้วชัยนาราม ซึ่งเป็นสถานที่เคารพ
สักการะของชาวบ้านหมู่บ้านข้างเคียง มีโรงพยาบาลเวงใหญ่
ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภออยู่ในพื้นที่มีพื้นที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลค
น น จิ ม ตั้ ง อ ยู่ บ ำ น ค อ น น จิ ม
มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 5 โรง มีวัด 8 แห่ง สำนักสงฆ์ 4 แห่ง มีสถานีนามัยปร
ะจำตำบล 1 แห่ง มีถนนสายหลักของกรมทางหลวง

คือ สายชนบท-กุดรู

กลุ่มปลาร้าอบบ้านดอนโจด
ประวัติบ้าน ดอนโจด หมู่ 6 ต.คอนนิม

บ้านดอนโจดเริ่มก่อตั้ง รวปี พ . ศ .

2437 โดยอพยพประแดงแซน กับพ่อตาโหมด ซึ่งอพยพมาจากบ้านคอนนิม เพื่อสะดวกในการทำนา ทำไร่ โดยครั้งแรกอาศัยหนองนาบักคำ เป็นหนองน้ำกินน้ำใช้ ต่อมาหนองนาบักคำตื้นเขิน ก่อรูปกับชาวบ้านจากบ้านคอนนิมและโนนแก่น้อยอพยพมาอยู่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงพร้อมใจกันขุดหนองโสกกะทิตั้งเป็นที่กักเก็บน้ำไว้ใช้จนถึงปัจจุบัน ต่อมารวปี พ . ศ 2476 โดยการนำของนายพา จันทะภา สารวัตรผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านกว่า 50 ครอบครัว ได้สร้างวัดขึ้น โดยมีพระภิกษุสี ดอกไม้งาม เป็นเจ้าอาวาส และในวันที่ 11 พฤษภาคม พ . ศ 2482 ได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นครั้งแรก โดยผู้ก่อตั้งคือ ขุนเสลภูมิ ยพิพัฒน์ นายอำเภอพล ซึ่งในระยะแรกอาศัยศาลาวัดที่ไม่มีพระภิกษุจำพรรษาเป็นสถานที่เล่าเรียน และในปี พ . ศ 2519 โดยการนำของนายอำคา พิริยะ ผู้ใหญ่บ้าน ได้ประชุมชาวบ้าน กรรมการหมู่บ้าน

คณะครูในโรงเรียนบ้านดอนโจด

ได้ตกลงเปลี่ยนสถานที่ตั้งของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างวัดเพิ่มเติมกับที่สาธารณประโยชน์ชื่อว่า ดอนหมาตาย ซึ่งตั้งอยู่ที่ทิศตะวันตกของหมู่บ้าน มีเนื้อที่ 21 ไร่เศษ โดยเริ่มสร้างกฎี 2 หลัง ศาลาการเปรียญ 1 หลัง ละ ในปี

พ . ศ 2522 โรงเรียนได้นำที่ดินดอนหมาตายขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

และก่อสร้างอาคารเรียนหลังแรกพร้อมอาคารประกอบ

และในปี 2523 ได้รื้อถอนอาคารเรียนหลังเดิมที่ตั้งอยู่ที่ดินวัด เพื่อย้ายไปอยู่ที่ใหม่ และใช้เป็นสถานที่เล่าเรียนมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับผู้นำหมู่บ้าน เมื่อปี 2486 ทางราชการได้แต่งตั้งนายสี จันทะภา

เป็นผู้ใหญ่บ้านโคกสว่างและให้ดูแลบ้านดอนโจดด้วย จนถึง พ.ศ

2498 ได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน โดยนายพรมมา ดอกไม้งาม

ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด หมู่ที่ 13 ตำบลคอนนิม อำเภอพล จนถึงปี

พ . ศ 2500 ได้เล ือกนายอำคา พิริยะ เป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด หมู่ 9 ตำบลคอนนิม

อำเภอพล พอถึงปี 2521 ชาวบ้านได้เลือกนายบุญเพิ่ม ขุนทิพย์ทอง

เป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด หมู่ที่ 6 ตำบลคอนนิม ถึงอำเภอเวียงใหญ่

และเมื่อปี 2522 ชาวบ้านได้เลือกนายบุญถึง กองหล้า เป็นผู้ใหญ่บ้าน

จนถึง พ. ศ .2537 ได้ถึง แก่กรรม

ชาวบ้านจึงได้เลือกนายสุพิน ศรียะ และนายประสพ มาบพันนา

เป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด ตามลำดับจนถึงปัจจุบัน

วิสัยทัศน์การพัฒนาหมู่บ้าน คิด ค้น หาความบก พร่อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไข

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

1) ระยะทางจากอำเภอถึงหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง ตลอดสายความยาว 7 กิโลเมตร

2) พื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 2500 ไร่ แยกเป็น

- พื้นที่อยู่อาศัย ประมาณ 130 ไร่

- พื้นที่การเกษตร ประมาณ 2005 ไร่

- พื้นที่ด้านอื่น ๆ เช่น พื้นที่ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ,พื้นที่ป่าสงวน ประมาณ 365 ไร่

1.2) อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อ เขตติดต่อ บ้านโนนเก่าน้อย - โคกสว่าง

ทิศใต้ ติดต่อ เขตติดต่อบ้านโนนเก่าน้อย

ทิศตะวันออก ติดต่อ เขตติดต่อบ้านโนนเก่าน้อย - ป่าแดง

ทิศตะวันตก ติดต่อ เขตติดต่อบ้านโคกสว่าง - กุดหมากเห็บ

1.3 จำนวนครัวเรือน และประชากร

จำนวนครัวเรือน 137 ครัวเรือน ประชากร 601คน ชาย 312 คน
หญิง 289 คน มีวัยแรงงาน 448 คน ไปทำงานต่างถิ่นในประเทศ 175 คน
และทำงานต่างประเทศ

6 คน เพศชายส่วนมากมีทักษะด้าน ช่างปูน ช่างไม้ ช่างไฟฟ้า

ช่างเครื่องยนต์ จักรสาน เพศหญิงมีทักษะด้านการทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย เป็นต้น

2 สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพ ประชาชนมีอาชีพหลักคือการเกษตร (ทำนา) อาชีพเสริม
คือทอผ้าไหม การทำนํ้ายาล้างจาน นํ้าปลา และรับจ้าง

มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 27,000 บาท/คน/ปี เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2

1.4 ชื่อกลุ่ม/องค์กรต่าง ในหมู่บ้าน ดังนี้

1) กองทุนหมู่บ้าน

2.) กองทุน กข.คจ.

3) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

4) กลุ่มทอผ้าไหม

5) กลุ่มปลาร้าบอง

6) กลุ่มทำ นํ้าปลา และ นํ้ายา ล้างจาน

7) กลุ่มปฎิชีวนภาพ

3. ลักษณะภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ ่ดอน ภูมิอากาศร้อน แห้งแล้ง นํ้าเพื่อการเก
ษตรไม่เพียงพอ

4. ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ มี ปลาร้าบอง

‘ข้าวแตนสมุนไพรสายทิพย์’
บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 7 ตำบลคอนฉิม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น

เมื่อต้นเดือนธันวาคมที่ผ่านมา บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด พาทีมงาน THE STANDARD ไปเยี่ยมเยือน ‘กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกสว่าง’ ผู้ผลิตข้าวแต่นสมุนไพรสายทิพย์ วิสาหกิจชุมชนเล็กๆ ในจังหวัดขอนแก่น ที่ทางโตโยต้าได้นำความรู้เกี่ยวกับระบบการผลิตไปประยุกต์และถ่ายทอดให้เหมาะสมกับบริบทของธุรกิจ ทั้งยังต่อยอดความสำเร็จสู่ชุมชนอื่นๆ ด้วยการเปิดเป็นแหล่งเรียนรู้ในนาม ‘ศูนย์การเรียนรู้โตโยต้า ธุรกิจชุมชนพัฒนา’ แห่งที่สองของประเทศไทยและแห่งแรกในภาคอีสาน

ศูนย์การเรียนรู้โตโยต้า ธุรกิจชุมชนพัฒนา เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่เกิดจากผลสำเร็จของโครงการโตโยต้า ธุรกิจชุมชนพัฒนา โดยทางโตโยต้าจะส่งพนักงานที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ มาสอนชุมชนให้รู้วิธีการทำธุรกิจแบบมืออาชีพ ลดต้นทุนการผลิต ลดความสูญเสีย เพิ่มพูนผลกำไร ฯลฯ โดยองค์ความรู้หลักที่นำมาใช้คือระบบการผลิตแบบโตโยต้า (TPS) เพื่อพัฒนาระบบการผลิตและการบริหารจัดการและหลักการไคเซ็น (Kaizen) เพื่อให้ธุรกิจชุมชนสามารถแก้ไขปัญหารับปรุงและพัฒนาธุรกิจได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

“ช่วงแรกที่ทำวิสาหกิจชุมชนบ้านโคกสว่าง เราก็คิดแต่ว่าอยากทำอะไรเพื่อชุมชนบ้าง อยากให้ชุมชนมีรายได้มากขึ้น ก็เลยทำข้าวแต่นที่ชาวบ้านคุ้นเคยกันดี พอทำได้สักพักก็ประสบปัญหาเยอะ แต่เราก็คิดว่าทำดีที่สุดแล้วเท่าที่ความสามารถจะมี อยู่มาวันหนึ่งทางโตโยต้า ขอนแก่น เขาติดต่อมาว่าบริษัทกำลังหาชุมชนเข้าร่วมโครงการโตโยต้า ธุรกิจชุมชนพัฒนา ทางเราสนใจไหม พี่ตอบตกลงทันทีแบบไม่ต้องคิดเลย” สายทิพย์ ลามา ประธานกลุ่มธุรกิจชุมชนกลุ่มข้าวแต่นสมุนไพรสายทิพย์ เล่าให้ฟังถึงประวัติความเป็นมาและการเข้าร่วมโครงการกับทางโตโยต้า สิ่งที่น่าประทับใจสำหรับโครงการโตโยต้า

ธุรกิจชุมชนพัฒนา คือการสอนให้ชุมชนคิดเป็น หยิบยื่นองค์ความรู้ คอยแนะแนวมากกว่าแก้ปัญหาให้เสร็จสรรพแล้วชุมชนทำตามอย่างเดียว

“สิ่งที่เกิดขึ้นในโครงการคือเราคิดร่วมกัน ทางโตโยต้าจะส่งผู้เชี่ยวชาญมาคอยแนะ คอยดู พอเขาเห็นปัญหา เขาจะให้การบ้านเราไปคิดว่าควรแก้ไขอย่างไร เช่น ทำอย่างไรไม่ให้ข้าวเสีย ทำอย่างไรให้แผ่นข้าวได้มาตรฐาน แผ่นข้าวไม่แตก ให้เราลองคิด ลองหาแนวทาง แล้วนำมาเสนอ ถกเถียง พูดคุยกัน เขาสอนให้เราคิดเป็น มองเห็นปัญหา เข้าใจใจในกิจการทำ ธุรกิจ โตโยต้าได้นำองค์ความรู้และนวัตกรรมทางความคิดมาสอนให้แม่บ้านเพื่อที่จะไปต่อยอดทำต่อได้ เมื่อไรที่ไม่มีโตโยต้า เราก็สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง”

สายทิพย์กล่าวเสริมกระบวนการผลิตแบบโตโยต้าและโคเซ็นจะดำเนินการภายใต้แนวคิด 4 อย่าง ได้แก่ รู้ เห็น เป็น ใจ กล่าวคือลงพื้นที่สำรวจรายละเอียดเพื่อ ‘รู้’ ปัญหา เมื่อรู้แล้วก็ ‘เห็น’ แนวทางการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการแก้แบบโคเซ็น สร้างระบบมองเห็นให้ทุกคนมองเห็นปัญหาร่วมกัน หลังจากนั้นจึง ‘เป็น’ ทำเป็นด้วยตนเอง ใช้โคเซ็นในการแก้ปัญหาซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนได้หนทางที่ดีที่สุด และสุดท้าย ‘ใจ’ ทำทุกอย่างด้วยใจ เข้าใจ ใส่ใจ และถูกใจ

หลังจากเยี่ยมชมโรงงานการผลิต เรามองเห็นโรงงานทำขนมขนาดเล็กที่ได้มาตรฐานราวกับโรงงานใหญ่ๆ ด้านในสะอาดและเป็นระบบระเบียบมาก มีการแบ่งเขตพื้นที่การทำงานอย่างชัดเจน โซนนี้ไว้หุงข้าว ตากข้าว โซนนี้ไว้ทอด ไว้แพ็กลงบรรจุภัณฑ์ สต็อกของทุกกล่องระบุวันที่และจำนวน จัดสรรอย่างเป็นระบบ มองผิวเผินถ้าไม่บอกว่าเป็นโรงงานทำขนม ผู้เขียนยังคิดในใจเลยว่าราวกับโรงงานของโตโยต้าไม่มีผิดเพี้ยน สายทิพย์บอกกับเราว่าหลังเข้าร่วมโครงการ ทุกอย่างเป็นระบบขึ้นมาก

โตโยต้าเข้ามาปรับกระบวนการให้เราผลิตได้เร็วขึ้น ทำงาน

น้อยลง

แต่ได้ผลผลิตมากขึ้นกว่าเท่าตัว ความเสียหายจำพวกแผ่นข้าวแตก การบรรจุภัณฑ์ หรือสต็อกข้าวดิบเก่าแทบเป็นศูนย์ ปริมาณแก๊สก็ใช้น้อยลง เขาสอนให้รู้จักระบบ Just in time เปลี่ยนมายด์เซตว่าเราไม่ใช่ผู้ผลิตข้าวแต๋น แต่เราคือธุรกิจอาหาร ผลิตได้เร็ว แต่ไม่จำเป็นต้องผลิตไว้เยอะ เพราะจะเป็นต้นทุนจม เราจึงใช้คำสั่งซื้อของลูกค้าเป็นตัวกำหนดการผลิต เมื่อมีเวลามากขึ้นก็นำเวลาเหล่านั้นไปพัฒนาสินค้า ตอนนี้นอกจากรสหวานที่เป็นรสดั้งเดิมแล้ว ข้าวแต๋นของชุมชนยังมีรสต้มยำกุ้ง รสทุเรียนกรอบ รสซ็อกโกแลตชิพ แต่ละรสเป็นที่ชื่นชอบและได้รับความนิยมมาก มีออร์เดอร์จากลูกค้าตลอดเวลา สำหรับโครงการโตโยต้า ธุรกิจชุมชนพัฒน์ ยังคงทำกิจกรรมต่อเนื่องอยู่ทุกปี โดยโตโยต้ามุ่งจะขยายโครงการนี้ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย และชุมชนให้เติบโต มั่นคง และยั่งยืน

กลุ่มทอผ้าไหม

ประวัติบ้าน ดอนโจด หมู่ 6 ต.คอนนิม

บ้านดอนโจดเริ่มก่อตั้ง ราวปี พ . ศ .

2437 โดยอพยพประแดงแซน กับพ่อตาโหมด ซึ่งอพยพมาจากบ้านคอนนิม เพื่อสะดวกในการทำนา ทำไร่ โดยครั้งแรกอาศัยหนองนาบักคำ เป็นหนองน้ำกินน้ำใช้ ต่อมาหนองนาบักคำตื้นเขิน กอปรกับชาวบ้านจากบ้านคอนนิมและโนนเก่าน้อยอพยพมาอยู่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงพร้อมใจกันขุดหนองโสกกะทิจึงเป็นที่กักเก็บน้ำไว้ใช้จนถึงปัจจุบัน ต่อมาราวปี พ . ศ 2476 โดยการนำของนายพา จันทะภา สารวัตรผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านกว่า 50 ครอบครัว ได้สร้างวัดขึ้น โดยมีพระภิกษุสี ดอกไม้งาม เป็นเจ้าอาวาส และในวันที่ 11 พฤษภาคม พ . ศ 2482 ได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นครั้งแรก โดยผู้ก่อตั้งคือ ขุนเสลภูมิ ยพิพัฒน์ นายอำเภอพล ซึ่งในระยะแรกอาศัยศาลาวัดที่ไม่มีพระภิกษุจำพรรษาเป็นสถานที่เล่าเรียน และในปี พ . ศ 2519 โดยการนำของนายอำคา พิริยะ ผู้ใหญ่บ้าน ได้ประชุมชาวบ้าน_กรรมการหมู่บ้าน คณะครูในโรงเรียนบ้านดอนโจด

ได้ตกลงเปลี่ยนสถานที่ตั้งของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างวัดเพิ่มเติมกับที่สาธารณประโยชน์ชื่อว่า ดอนหมาตาย ซึ่งตั้งอยู่ทิศตะวันตกของหมู่บ้าน มีเนื้อที่ 21 ไร่เศษ โดยเริ่มสร้างกฎี 2 หลัง ศาลาการเปรียญ 1 หลัง ละ ในปี

พ . ศ 2522 โรงเรียนได้นำที่ดินดอนหมาตายขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

และก่อสร้างอาคารเรียนหลังแรกพร้อมอาคารประกอบ

และในปี 2523 ได้รื้อถอนอาคารเรียนหลังเดิมที่ตั้งอยู่ที่ดินวัด เพื่อย้ายไปอยู่ที่ใหม่ และใช้เป็นสถานที่เล่าเรียนมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับผู้นำหมู่บ้าน เมื่อปี 2486 ทางราชการได้แต่งตั้งนายสี จันทะภา

เป็นผู้ใหญ่บ้านโคกสว่างและให้ดูแลบ้านดอนโจดด้วย จนถึง พ.ศ

2498 ได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน โดยนายพรมา ดอกไม้งาม

ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด หมู่ที่ 13 ตำบลคอนนิม อำเภอพล จนถึงปี

พ . ศ 2500 ได้เลือกนายอำคา พิริยะ เป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด หมู่ 9 ตำบลคอนนิม

อำเภอพล พอถึงปี 2521 ชาวบ้านได้เลือกนายบุญเพิ่ม ขุนทิพย์ทอง

เป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด หมู่ที่ 6 ตำบลคอนนิม ถึงอำเภอเวียงใหญ่

และเมื่อปี 2522 ชาวบ้านได้เลือกนายบุญถึง กองหล้า เป็นผู้ใหญ่บ้าน

จนถึง พ. ศ .2537 ได้ถึง แก่กรรม

ชาวบ้านจึงได้เลือกนายสุพิน ศรียะ และนายประสาธ มาบพันนา

เป็นผู้ใหญ่บ้านดอนโจด ตามลำดับจนถึงปัจจุบัน

วิสัยทัศน์การพัฒนาหมู่บ้าน คิด ค้น หาความบก พร่อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไข

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

1) ระยะทางจากอำเภอถึงหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง ตลอดสายความยาว 7 กิโลเมตร

2) พื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 2500 ไร่ แยกเป็น

- พื้นที่อยู่อาศัย ประมาณ 130 ไร่
- พื้นที่การเกษตร ประมาณ 2005 ไร่
- พื้นที่ด้านอื่น ๆ เช่น พื้นที่ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ,พื้นที่ป่าสงวน ประมาณ 365 ไร่

1.2) อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อ เขตติดต่อ บ้านโนนเก่าน้อย - โคกสว่าง

ทิศใต้ ติดต่อ เขตติดต่อบ้านโนนเก่าน้อย

ทิศตะวันออก ติดต่อ เขตติดต่อบ้านโนนเก่าน้อย - ป่าแดง

ทิศตะวันตก ติดต่อ เขตติดต่อบ้านโคกสว่าง - กุดหมากเห็บ

1.3 จำนวนครัวเรือน และประชากร

จำนวนครัวเรือน 137 ครัวเรือน ประชากร 601คน ชาย 312 คน หญิง 289 คน มีวัยแรงงาน 448 คน ไปทำงานต่างถิ่นในประเทศ 175 คน และทำงานต่างประเทศ

6 คน เพศชายส่วนมากมีทักษะด้าน ช่างปูน ช่างไม้ ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ จักรสาน เพศหญิงมีทักษะด้านการทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย เป็นต้น

2 สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพ ประชาชนมีอาชีพหลักคือการเกษตร (ทำนา) อาชีพเสริม คือทอผ้าไหม การทำน้ายาล้างจาน น้ำปลา และรับจ้าง

มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 27,000 บาท/คน/ปี เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2

1.4 ชื่อกลุ่ม/องค์กรต่าง ในหมู่บ้าน ดังนี้

- 1) กองทุนหมู่บ้าน
- 2.) กองทุน กข.คจ.
- 3) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 4) กลุ่มทอผ้าไหม
- 5) กลุ่มเกษตรกร
- 6) กลุ่มทำ น้ำปลา และ น้ายา ล้างจาน
- 7) กลุ่มปยุชีวภาพ

3. ลักษณะภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ ่ดอน ภูมิอากาศร้อน แห้งแล้ง น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ

4. ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ มี ผ้าไหมมัดหมี่

ตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์ผ้าไหม มัดหมี่บ้านดอนใจ

5. ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ด้าน การทอผ้าไหม 10 คน การเกษตรผสมผสาน 8 คน
การจักสาน 8 คน หมอแผนโบราณ หมอจับเส้น
และยังมีแหล่งเรียนรู้ด้านการทำน้ำปลาจากปลาร้า น้ำยาล้างจาน
ซึ่งชาวบ้านได้อาศัยเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ศูนย์เรียนรู้ชุมชน 1 ไร่ 1 แสน

32 หมู่ที่ 3 บ้านโนนสวรรค์ ตำบลคอนนิม อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น 40330
นายหนูกาล วิรุณละพันธ์ ที่อยู่ 32 หมู่ที่ 3 บ้านโนนสวรรค์ ตำบลคอนนิม
อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น 40330

จุดเด่นของศูนย์

การทำเกษตรผสมผสาน โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 1 ไร่ 1 แสน การปลูกผักหวานป่า การเลี้ยงปลา การปลูกข้าว 1 ไร่ ได้ข้าว 100 ถัง การอนุรักษ์ไม้ยืนต้น การเพาะเห็ดและปลูกพืชในป่าธรรมชาติ

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านโนนสวรรค์ จำนวนพื้นที่ของศูนย์ฯ มี 21 ไร่ 3 งาน ประเภทกิจกรรมทางการเกษตร : เกษตรผสมผสาน นายหนูกาล วิรุณละพันธ์ ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาดูงานที่ศูนย์ปราชญ์ ชาวบ้านพ่อผาย สร้อยสระกลาง จังหวัดบุรีรัมย์

จึงเกิดแรงบันดาลใจในการทำเกษตรแบบผสมผสานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้เริ่มจากการทำนา 1 ไร่ ได้ข้าว 100 ถัง และการทำเกษตรประณีต คือ "การปลูกทุกอย่างที่กินได้"

จนประสบความสำเร็จจนเป็นสถานที่ศึกษาดูงาน และได้มีหน่วยงานราชการต่างๆ ในจังหวัดสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์ฯ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร

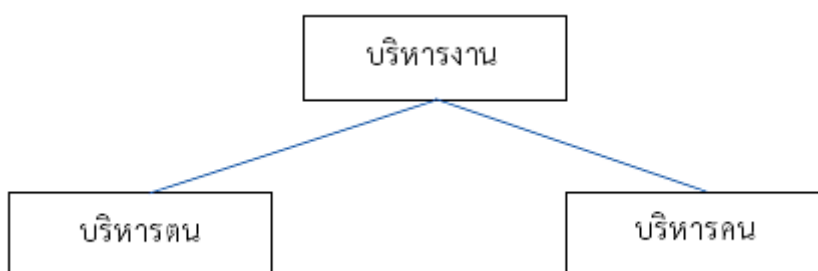
การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรกฎาคม 2561 หลักสูตรที่จัดอบรม

ชื่อหลักสูตร "เกษตรทฤษฎีใหม่ ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นา 1 ไร่ ได้ข้าว 100 ถัง" ประกอบด้วย การปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติสู่การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำน้ำหมัก/ปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำไร่นาสวนผสม การทำน้ายาซักผ้า น้ายาอเนกประสงค์ และการทำนาอินทรีย์ การเลี้ยงกบ เลี้ยงปลาตกเตาประหยัดพลังงานน้ำส้มควันไม้ และพลังงานทดแทน การเพาะปลูกผักหวานป่า การอนุรักษ์ป่า การทำบัญชีครัวเรือน และการจัดทำแผนการผลิตทางการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

คุณหนูกาล เป็นนักบริหารจัดการแม้จะมีข้อจำกัดในพื้นที่แต่สามารถบริหารจัดการได้ประโยชน์สูงสุด

คุณหนูกาลมีความพอใจในสิ่งที่ตนเองทำ (จันทะ)
มีความขยันหมั่นเพียรในอาชีพของตนเอง (วิริยะ) เอาใจใส่ใฝ่ในสิ่งนั้น ไม่วางธุระ (จิตตะ) ใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผล
คิดค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหารับปรุงอยู่เสมอ ไม่พึงชาน
ไม่วอกแวกเมื่อพบข้อบกพร่องของงานก็รีบแก้ไขทำให้ดียิ่งขึ้น (วิมังสา)
ความพร้อมของศูนย์

ศูนย์ฯ มีอาคารฝึกอบรมสามารถรองรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ประมาณ 100 คน และเรือนนอนรองรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ 50 คน อาคารรับประทานอาหารพร้อมโต๊ะ เก้าอี้รองรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ 100 คน มีห้องน้ำ จำนวน 10 ห้อง มีสถานที่สำหรับจัดกิจกรรม และมีโสตทัศนูปกรณ์วัสดุสำนักงานที่เพียงพอสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีฐานการเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ โดยมีวิทยากร

จำนวน 4 คน

“โคก หนอง นา โมเดล”

บ้านป่าแดง หมู่ที่ 5 ตำบลคอนจิม อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น

เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2563 เวลา 09.30 น. นายปรี๊ดกร บุสวารณกร นายอำเภอเวียงใหญ่ เป็นประธานในกิจกรรม เอามื้อสามัคคี โคก หนอง นา โมเดล ณ แปลงนา นางชติมา ดอนเส หมู่ที่ 5 บ้านป่าแดง ต.คอนจิม อ.เวียงใหญ่ จ.ขอนแก่น โดยมีหัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น กำนัน ผอ. อบ. ราษฎรในพื้นที่ กลุ่มภาคีเครือข่ายพัฒนาชุมชน ตลอดจน องค์กรพัฒนาสตรี และผู้นำ อช. เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

ในการนี้ นายธีระเชษฐ สอนปะละ พัฒนาการจังหวัดขอนแก่น มอบหมายให้นางสาววาสนา อังวะ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ กลุ่มงานส่งเสริมฯ ร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ นางมณีวรรณ ศิลารักษ์ รักษาการแทน พัฒนาการอำเภอเวียงใหญ่ ได้กล่าวรายงานถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมฯ ซึ่งกิจกรรมเอามื้อสามัคคีในวันนี้ มีฐานการเรียนรู้ 6 ฐาน ได้แก่ (1) ฐานหม่มดิน (2) ฐานปลูกป่า (3) ฐานคลองไส้ไก่ (4) ฐานหญ้าแฝก (5) ฐานปุ๋ยอินทรีย์ และ (6) ฐานบ่อปลา

